

Patiëntenvoorlichting

Methotrexaat (MTX) toedienen

Instructiefolder voor kinderen en jongeren met de ziekte van Crohn en colitis ulcerosa

Waarom deze folder?

Je dokter heeft met je gesproken over het gebruik van methotrexaat (MTX). In deze folder lees je de belangrijkste zaken over hoe je dit medicijn het beste kan gebruiken. Deze folder is géén vervanging van de bijsluiter die je bij de apotheek krijgt. Heb je na het lezen van deze folder nog vragen, dan kan je daarmee terecht bij je dokter.

Algemeen

De oorzaak van de ziekte van Crohn en colitis ulcerosa is tot nu toe niet bekend. Daarom is de behandeling met medicijnen gericht op het verminderen van klachten en het voorkomen van verslechtering van je ziekte. Medicijnen kunnen gegeven worden om de ziekte rustig te maken (vaak een korte behandeling) maar ook om de ziekte rustig te houden (onderhoudsbehandeling voor jarenlang). Daardoor kan het zijn dat je verschillende medicijnen tegelijk moet gebruiken. De ziekte geneest dus niet door de behandeling met medicijnen, maar als het goed is verbeteren je klachten wel. Na het minderen of stoppen met (onderhouds)medicijnen kunnen de klachten weer terugkomen.

Uitleg voor degene die de prik zet

Spullen die je nodig hebt

- medicatieoverzicht
- met MTX gevulde spuit
- injectienaald
- pleister
- naaldencontainer
- afvalzakje

Werkwijze

- zorg voor een rustige omgeving
- controleer op het medicatieoverzicht de datum van injecteren
- controleer bij de met MTX gevulde spuit de houdbaarheidsdatum en de dosering
- was je handen
- bepaal de prikplaats (bij voorkeur in het bovenbeen of links en rechts onder in de buik)

Prikken met voorgevulde pen

- Trek het beschermkapje in een rechte beweging van de pen. Hierna moet je zonder uitstel de prik zetten.
- Fixeer met je ene hand de prikplaats tussen duim en wijsvinger.
- Plaats de pen loodrecht in de huid in een hoek van 90 graden.
- Houd de huidplooi vast tijdens het prikken.
- Druk de pen stevig tegen je huid om de pen gereed te maken. Dit doe je voor je de knop indrukt.
- Druk nu de knop in met je duim. Je hoort nu een klik.
- Houd de pen gedurende 5 seconde tegen de huidplooi aan.
- Verwijder de pen in een rechte lijn van je huid als er geen vloeistof meer zichtbaar is.
- Druk met een gaasje gedurende 10 seconden zachtjes op de plek waar je geprikt hebt om eventueel het bloeden te stoppen. Probeer niet te wrijven. Plak er zo nodig een pleister op.
- Laat de pen in één geheel in de naaldencontainer vallen.
- Doe al het overige afval in een afvalzakje. Deze mag in uw gewone huisvuilniszak.
- Was je handen.
- Teken de gegeven injectie af op het medicatieoverzicht

Prikken met een spuit met naald:

- Verwijder het dopje van de spuit en zet de naald op de spuit.
- Verwijder de beschermhuls van de naald en houd de spuit als een pen in je hand
- Fixeer met je andere hand de prikplaats tussen duim en wijsvinger.
- Plaats nu de naald loodrecht in de huid in een hoek van 90 graden.
- Trek met de hand die eerder de huid fixeerde, de zuiger van de spuit iets omhoog en kijk of er bloed in de spuit komt. Is dit het geval verwijder dan de spuit, druk de prikplaats af en begin opnieuw met een nieuwe spuit en naald.
- Spuit vervolgens de vloeistof in door de zuiger rustig naar beneden te drukken.
- Leg een gaasje op de prikplaats en verwijder de naald, in één beweging, uit de huid
- De prikplaats niet masseren.
- Laat spuit en naald in één geheel in de naaldencontainer vallen.
- Druk de prikplaats af met het gaasje en plak er zo nodig een pleister op.
- Doe al het overige afval in een afvalzakje. Deze mag in uw gewone huisvuilniszak.
- Was je handen.
- Teken de gegeven injectie af op het medicatieoverzicht

Aanvullende informatie

Bewaren MTX-injectie

Niet alle MTX-spuiten hoeven in de koelkast bewaard te worden. Kijk goed in de bijsluiter welk bewaaradvies voor jou geldt. Zorg dat de spuiten niet bereikbaar zijn voor (kleine) kinderen.

Injectiemoment

Kies een vaste dag en tijdstip waarop je de prik zet, zodat je het niet vergeet. 's Avonds na het eten prikken kan misselijkheid helpen voorkomen. Tevens kan je via je arts pillen krijgen voor de misselijkheid. Vraag hierna mocht je deze niet gekregen hebben.

Knoeien

Wanneer er vloeistof uit de spuit wordt geknoeid op bijvoorbeeld meubilair of tapijt dan kan je de vloeistof opnemen met een tissue en daarna het oppervlak met water reinigen. Komt de vloeistof in aanraking met kleding, dan kan je deze het beste direct wassen in de wasmachine. Bij contact met de huid en/of ogen moet je 10 à 15 minuten grondig spoelen met water en hierna contact opnemen met je huisarts.

Naaldencontainer

Direct na het prikken doe je de spuit met naald in de naaldencontainer. Deze mag niet bij het huisafval, maar moet je inleveren bij de apotheek.

Overig afval

Al het overige afval mag in de normale huisvuilniszak.

Prikaccident

Het is mogelijk dat als iemand anders jou prikt, zich per ongeluk prikt aan de naald tijdens het prikken of opruimen van de MTX. Laat in dat geval het wondje goed uitbloeden, door vlak naast de wond te drukken. Dit om eventuele MTX te verwijderen. Spoel het wondje met lauw kraanwater uit. Neem vervolgens contact op met de huisarts of ziekenhuis van de persoon die jou heeft geprikt.

Vorraad

Controleer regelmatig de voorraad spuiten, neem zo nodig contact op met de apotheek of met je dokter voor een herhaalrecept.

Adviezen bij prikangst

Prikken krijgen is natuurlijk nooit leuk, maar soms is het wel erg belangrijk. Bij MTX is het zo dat het medicijn veel beter werkt als je het via een prik krijgt.

Hierbij een aantal tips om misschien het prikken wat makkelijker te maken:

- Zorg dat je goed voorbereid bent op de prik. Begrijp waarom je de prik moet krijgen. Een prik doet altijd een beetje pijn, maar gelukkig is altijd maar pijn voor een klein moment.
- Als het prikken veel pijn doet kan je het uitproberen om de plek van prikken een beetje koud te maken met ijsklontjes. Het prikken kan dan minder zeer doen. Mocht dit niet genoeg helpen kan je vragen aan je dokter of je een verdovende crème (EMLA) kunt gebruiken. Hierdoor voel je de prik niet zo goed meer, maar het inspuiten van het medicijn nog wel.
- Probeer tijdens het prikken om aan iets anders te denken. Denk bijvoorbeeld aan wat je het allerliefste voor je verjaardag wilt hebben of wat je graag wilt gaan doen als je vakantie hebt. Dan zal je merken dat het prikken veel sneller gaat.

Jouw vragen

Als je na het lezen van deze folder nog vragen hebt, neem dan contact op met de polikliniek kindergeneeskunde. De polikliniek is op werkdagen bereikbaar van 8:30 tot 16:30 uur op telefoonnummer 072- 548 2950 of via kids@nwz.nl.

Er is naast deze folder ook nog een speciale folder over hoe je precies de prikken van de MTX moet zetten. Vraag de folder aan bij de arts of kijk op www.nwz.nl/patientenfolders

